

Təhsilin qarşısında həmişə yeni məqsədlər yaranır

Təhsil naziri Emin Əmrullayev Real TV-nin “Mir Şahinin vaxtı” verilişində qonaq olub. Verilişdə Təhsil naziri ilə maraqlı və səmimi fikir mübadiləsi aparılıb.

- Emin müəllim, sizи yeni dərs ili, həm də Təhsil naziri təyinatı münasibətilə təbrik edirəm. Tamaşaçılarımıza isə həm də yeni Təhsil nazirimizi tanıtmaq istərdik. Sizi tamaşaçılara necə təqdim edək?

- Təşəkkür edirəm. Mən 1982-ci ildə Bakıda doğulmuşam. Təhsilimin əsas hissəsini - orta və ilk ali təhsilimi Azərbaycanda almışam. Ali təhsilimin bakalavr pilləsini Azərbaycan Dövlət İdarəcilik Akademiyasında oxumuşam. Daha sonra xaricdə təhsil almışam. “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Programı” çərçivəsində Amerika Birləşmiş Ştatlarının Kolumbiya Universitetində təhsil almışam. Təhsilimi bitirdikdən sonra Azərbaycana qayıdırəm əsasən təhsil sahəsində - həm özəl, həm də dövlət sahəsində işləmişəm. 2013-cü ildən Təhsil Nazirliyində baş məsləhətçi vəzifəsinə qəbul olmuşam.

Bilirsiz, Dövlət Programı məzunları dövlət qulluğu imtahansız qəbul olurlar. Mən də bu fırsatın istifadə edib dövlət qullığunda karyerama başlamışam, daha sonra müxtəlif vəzifələrdə çalışaraq bu ilin iyul ayının 27-də möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə Təhsil naziri təyin olunmuşam.

- Ölkənin, dövlətin çox əhəmiyyətli bir strukturuna rəhbərliyə başlamışınız. Hətta bəzi ölkələrdə Təhsil Nazirliyinə “güc strukturu” da deyirlər. Bizdə nə vaxt bu mənəni kəsb edəcək Təhsil Nazirliyi?

- Təbii ki, bu, siz də qeyd etdiniz, həm böyük etimaddir, həm də böyük bir məsuliyyətdir. O mənada ki, mənə elə gəlir ki, təhsil sahəsində görülən işlərin nəticəsi 20-30 ildən sonra görünür.

Təhsilin qarşısında həmişə yeni məqsədlər yaranır

«Əvvəli səh.1

Ona görə də bizim hazırda gördüklerimiz - ister camiyətdə, ister ətrafdə, insanların davramşı, iqtisadiyyatımız, əmək bazarımız əsasən 20-30 il bundan əvvəlki təhsilimizin güzgüsüdür. Güc strukturu deckikdə, baxır, siz gücə necə tərif verirsiniz? Yəni, güc strukturu nədir? Birmənalı olaraq düşündürəm ki, təhsil her bir mənəda ölkənin gələcəyini müəyyən edən əsas amildir. Bu gün bizim təhsil sahəsində gördiyümüz işlərin nticəsini 30 ildən sonra görür, hiss edir və başa düşürük. Yəni, bu məsələ uzun müddətə təhsil sisteminin, Təhsil Nazirliyinin gündəlik şəkilde möşğül olduğu bir məsələdir. Düşünürəm ki, bunu həmişə nezəre almaq lazımdır. Yəni, təhsil bir gündə, 5 gündə, hətta 5 ilde belə, çox ləng deyişən, amma dəyişiklikləri dayanıqlı olan bir sahədir. Yəni, burada baş verən dəyişikliklər uzunmüddətə çox geniş davam edir, bir neçə nəsillər bu dəyişiklikləri özündə daşıyır.

“Biz şagirdlərimizi keçmişinə düşünərək hazırlamamalıyıq”

- Maraglı bir yerə galib çatdıq sınız. Bu gün inkişaf saatla gedir. Elə mobil telefonların formasına, imkanlarına fikir versək, kifayət qədər maraglı vəziyyət yaranır. Təhsil naziri olaraq siz gələcək şəhəriyətinizi program və proqnoz şəklində uzlaşdırırsınız, bu gün 6 ayında məktəbin qapısını açıb içəri girən uşaq müəyyən bir müddət keçəndən sonra, məsələn, 11 il keçəndən sonra, bəlkə də gələcəkdə 12-13 ildən sonra necə olacaq? Bu müddətən, məktəbi gitarandan sonra düşdüyü mühit, sizin proqnoza görə eynimi olacaq? Yəni, bu gün uşaq 10 il sonrakı cəmiyyətə nə dərəcədə düzgün istiqamətləndirilərlər hazırlanacaq? Həmin o inkişaf mühitində düşə biləcək?

- Bu, bir nömrəli sualdır əslində. Siz də bildiyiniz kimi, dəyişikliyin və inkişafın sürəti fəqihdir. Çünkü biz özümüzün zaman oxu erzində sürətini çox düzgün müəyyən etmeliyik. Burada bir neçə məsələ var. Biz şagirdlərimizi keçmişinə düşünərək hazırlamamalıyıq. Bir çox hallarda biz məzmun barədə, məktəb haqqında danişanda valideynlər, mən məktəbə gedəndə belə deyildi, deyirlər, yəni, keçmişə baxıb, bu günü müqayisə edirlər. Amma bu uşaqlar 30 yaşları olanda əmək bazarı necə olacaq, bu, çox vacib məsələdir.

- Tamamilə doğrudur...

- Gələcək necə olacaq, bu qeyri-müəyyəndir. Mənə elə gəlir ki, 30 il bundan əvvəl siz yəqin mobil telefonların bugünkü imkanlarından danişmayacaqsınız. Çox az adam ağlına gətirmədi ki, seydikləri ən yuxarıda deyil. Bundan sonrakı 20 il necə olacaq, çox çətinidir təsvir vətəmək. Amma bununla belə, bəzi şəyər aydınlaşdır, dəha çəvik, dəha yaradıcı, dəyişikliyə tez uyğunlaşa bilən vətəndaşlar, o cümlədən də təbii ki, milli-səmərəvi dəyərlərini itirməyən, öz vətenini, öz ölkəsini sevən vətəndaşlar Azərbaycan üçün birmənalı olaraq ən vacib aktivlər, dəyer olacaq. Yəni, inkişaf bu istiqamətdə getməlidir.

Təhsil naziri Emin Əmrullayev yeni tədris ili ərəfəsində “Real” televiziyasına müsahibə verib

- Daha çəvik, daha yaradıcı, dəyişikliyə tez uyğunlaşa bilən vətəndaşlar, o cümlədən də təbii ki, milli-səmərəvi dəyərlərini itirməyən, öz vətenini, öz ölkəsini sevən vətəndaşlar Azərbaycan üçün birmənalı olaraq ən vacib aktivlər, dəyer olacaq. Yəni, inkişaf bu istiqamətdə getməlidir.
- Biz müəllimi ümumi zaman oxuna qoysaq, Azərbaycan məktəbi tarixine baxsaq, XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəllerində, ümumiyyətə, müəllim 100 il bundan əvvəl də verilmiş kənddə, qəsəbədə əsas informasiya daşıyıcısı idi.
- Müəllimin öyrədən olaraq, tərbiyəçi olaraq, nümunə olaraq müqəddəsliyi daim qalmalıdır.
- Müəllimin gücü onun təhsil sisteminin gücündən artıq ola bilməz. Bu, vacibdir. Sual müəllimlərin tek bilik və bacarığında deyil, məsələyə münasibətdən, dəyərlərindən, davranışından asılıdır.
- Təhsilin birinci və ənənəvi hissəsi dəyərdir. Biz biliyikdən daha çox insanlara dəyər verə bilərik.
- Cənab Prezidentlə videokonfransda bir neçə tapşırıqlar verildi. Ümumi fəlsəfi, konkret, uzunmüddətli hədəflər qeyd edildi. İlk növbədə, təhsilin məzmunu, yəni, biz uşaqlarımıza nə öyrədirik və niyə öyrədirik sənəti önemlidir.

çoxları “müəllimlər görən yemək yeyirmi, yatırımı” kimi suallar verirdi. İndi uşaqlar bu suali vermır. Və bəzən biz təcəübənlər, ki, niye belədir. Artıq müəllim müqəddəsliyini itirdi. Burada məsələni 2 yər bölməliyim. Mənca, müəllimin öyrədən olaraq, tərbiyəçi olaraq, nümunə olaraq müqəddəsliyi daim qalmalıdır. Amma müəllim başa düşməlidir ki, siz dediyiniz kimi, artıq yeniyən rəqibləri var və bəzəi hallarda bu rəqiblərlə rəqabət aparmaq bir o qədər mənasızdır. Burada həmin rəqiblərlə əməkdaşlıq önəmlidir. Həmin rəqiblərlə mübarizə aparırsa, dediyimiz İKT ilə, internetlə rəqabət aparırsı, onu inkar edirə, müqavimət göstərirse, uzunmüddətli vədədə bu müəllimin ne tehsilalanı, nə valideynə, nə da cəmiyyətə heç bir faydası yoxdur. Çünkü bu mübarizənin qalibi aydındır. Amma bir müəllim internetlə, İKT ilə əməkdaşlıq edirə, onu öz məqsədləri üçün öyrənirse, öyrətmək üçün öyrənirse, öyrənmək üçün istifadə edirə, bu halda inanıram ki, həm öyrənenlər, həm də cəmiyyət üçün faydalı bir müəllim olacaq. Amma bir məsələni də isterdim qeyd edim. Müəllim sözü dilimizə keçmə sözdür və mənəsi öyrəndir. Amma psixoloji nöqtəyi-nəzərdən biz öyrəndə və öyrənen arasında çox vacib bir faydalıdır. Təhsil öyrənir, çox ayırdıq. Həm həməni təhsilin qarşısında həmişə yeni məqsədlər yaranır.

- Bu da mühüm dəyişiklikdir. Biz müəllimi ümumi zaman oxuna qoysaq, Azərbaycan məktəbi tarixine baxsaq, XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllerində, ümumiyyətə, müəllim 100 il bundan əvvəl də verilmiş kənddə, qəsəbədə əsas informasiya daşıyıcısı idi. Ona görə də müəllim müqəddəs idi. Həm həməni təhsilin qarşısında həmişə yeni məqsədlər yaranır.

“Təhsil və iqtisadiyyat ən uyğun bağlılıdır”

- Təhsil nazirimin yeni olmasından istifadə edib və dediklərinə əsasən belə bir sual verək istəyirəm, hansı yeniliklər gözəylər təhsilini?

- Yəni, əslində təhsildə son dövrədə bir davamlılıq var. Düşünürəm ki, mənim təyinatım və Təhsil naziri kimi vəzifəmdə olmağımıza çox kömək edən bir məsələdir. Özündən əvvəl olan işlərin davamlılığı və ardıcılığının təmin etmək çox vacibdir. Çox məsələlər var. Belə dənışsaq, cənab Prezidentlə videokonfransda bir neçə tapşırıqlar verildi. Ümumi fəlsəfi, konkret, uzunmüddətli hədəflər qeyd edildi. İlk növbədə, təhsilin məzmunu, yəni biz uşaqlarımıza nə öyrədirik və niyə öyrədirik sənəti önemlidir. Bəzən biz uşaqlara onların istədiyi yox, onlara nə lazımdır və ya, öz arzularımızı öyrədirik. Bu, çox vacibdir.

Yəni, əslində təhsildə son dövrədə bir davamlılıq var. Düşünürəm ki, mənim təyinatım və Təhsil naziri kimi vəzifəmdə olmağımıza çox kömək edən bir məsələdir. Özündən əvvəl olan işlərin davamlılığı və ardıcılığının təmin etmək çox vacibdir. Çox məsələlər var. Belə dənışsaq, cənab Prezidentlə videokonfransda bir neçə tapşırıqlar verildi. Ümumi fəlsəfi, konkret, uzunmüddətli hədəflər qeyd edildi. İlk növbədə, təhsilin məzmunu, yəni biz uşaqlarımıza nə öyrədirik və niyə öyrədirik sənəti önemlidir. Bəzən biz uşaqlara onların istədiyi yox, onlara nə lazımdır və ya, öz arzularımızı öyrədirik. Bu, çox vacibdir.

O mənəda ki, hər bir fənn mütxəssisi hesab edir ki, bu, normaldır. Men insanların səmimiliyinə və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir fənn mütxəssisi fizika, kimya, biologiya, tarix - 17 fənnin şagird üçün zəruri olduğuna inanır və səmimi olaraq inanır. Sual ondan ibaretdir ki, verdiyiniz bilik 10-20 ildən sonra uşaqa lazımdır. Ümumiyyətə, hansı bacarıqları ilə əmənin dayanıb vətəndaşlığı və ölkənin gələcək inanımı sual altına almırıam, sadəcə bu, normal və təbii prosesdir. Hər bir

Təhsilin qarşısında həmişə yeni məqsədlər yaranır

⇒ Θvvəli səh.4

Bizim ailə strukturunda uşaq kiçik olanda bir yaşından 3 yaşına qədər onunla həmi oynayır, danişdirir, sağa-sola dartrır, ailələr, adətən, çoxuşaqlıdır, ailələrdə uşağıın öyrənmə mühiti var. Məsələn, Qərb mədəniyyətində bir uşaqlar azdır. İkincisi, nəvə-baba uşağıın yanındadır və bu, bizim təbii özəlliyyimizdir ki, biz bundan düzgün şəkildə yararlanmalıyıq. Məsələn, bizdə, ola bilər, məktəbəqədər təhsilə əhatəlilik aşağıdır, amma bizim məktəbəqədər təhsil o qədər də strukturlaşmış şəkildə olmasa da bizim ailəmizdə var. Bunun mahiyyəti nədən ibarətdir: yeniliklərdən danışırıqsa, mənçə, biz erkən yaş təhsilinə nə vaxtdan başlamalıyıq suali var. Nə qədər çox tez başlayırıqsa, bir o qədər düz edirik. Nə qədər gecikiriksə, bir o qədər ləngiyirik. Bildiyimiz hədəflərə çata bilmirik. Bəzən adamlar bu əlaqəni qurmaq istəmir. Və yaxud da bunu üzümüddətli olduğuna görə danırlar. Həqiqət bundan ibarətdir ki, məktəbə-qədər təhsilə yatırılan investisiya iqtisadi yönən ən böyük geri qayıdış və rən investisiyadır, texminən 28 faiz və daha çox, yəni, hər bir manat 28 manat kimi qayıdır. Amma 20-25 ildən sonra, yəni, 25 il gözləmek lazımdır. Biz universitetlərimizin, ali təhsilimizin fəlsəfəsinə, mahiyyətinə qayitmalıyıq. Gözləntilərimizə qayitmalıyıq, o mənada gözləntilərə ki, universitet həradır? Diplom almaq üçün yerdir, yoxsa bilik qazanmaq üçün yerdir? Yəni, bizim uşaq universitetə niyə gedir, yəni, onun kağızı olacaq, yoxsa əmək bazarının tələblərinə uyğun bacarığı olacaq?

**“Təhsil elə də rahat
bir proses deyil”**

- *Təhsil islahatları bizi nə verdi, məsələn, kurikulumlardan sonra təhsil leksikonumuza daxil olmuş digər terminlər var, onlardan çox danişılır. Sizcə, vəzifəyət aydınlaşdı, yoxsa qəliz- da başlayan 77 min sinif. Bu 77 min sinifdə baş verəlimin vicdanına bağlıdır.*

“Müəllimlərin işə cəvabı”

**“Müəllimlərin işə qəbulunda
dürüstlük var, ədalət var”**

- Bu, obrazlı ifadədir, yoxsa doğrudan da 77 min...

- Buzim 77 minə yaxın sınıfımız var. Bu sualın cavabı ondan ibarətdir ki, 77 min sinifdə baş verən prosesin kamerası qoyub izləmək mümkün deyil. Qalır müəllimin vicdanına və s. Ona görə aşağıda düzgün idarəetmə olarsa, təbii ki, yuxarılıara doğru yüksək də bir az

Bununla biz oyrənə-oyrənə gedirdik. Mahiyyət bu mənada dəyişir ki, biz deyirik ki, bunlar var, buna dəyməməliyik. Bunları uşaqlar öyrənməlidir. Bunun inkarından səhbət getmir. Biziñ öyrənəcəyimiz şey dəyişir. Uşaq oxuduğunu anlamalıdır. Biz hələ də oxu bacarığı deyəndə, bir dəqiqlidə uşaq neçə söz oxuyur, bu, bir ölçmədir. Uşaq sözləri oxuyur və siz onları sayırsınız. Bir uşaq 67, digəri 72 söz oxudu. Bir də var ki, həmin oxuduğu 72 sözə bağlı ona sual verirsiniz ki, sən oxudun, nə başa düşdün, öz sözlərinlə onu mənə yaza bilərsənmi? Bu, artıq bacarıqdır. Bir neçə bacarıq var, uşaq oxuya bilməlidir, oxuduğunu anlamalıdır, onu yazılı şölkildə ifadə etməyi bacarmalıdır. Və əmək bazarda bunlar lazımdır. Biz sizinlə hazırda bu bacarıqların mübadiləsi ilə məşğul oluruq. Siz mənə sual verirsiniz, mən cavab verirəm. Amma biz bunları kommunikasiya edə bilərik. İnsanlar hələ də sual verirlər ki, kurikulum ləğv olunacaqmı? Bu sual onu göstərir ki, biz kurikulum sözünün mahiyyətini hələ təhsil sistemi olaraq tam başa düşə bilməmişik. Kurikulun ərəb sözüdür, məzmun verirəm deməkdir. Bunlar, təhsilin məzmununu necə ləğv oluna bilər? Bu program necə ləğv oluna bilər? Yəni, bu sual verilərsə ki, gəlin kurikulumu ləğv edək, deməli, bizim kommunikasiya problemimiz var. Problem kurikulumda deyil. Problem ondedər ki, bunu adəmlər bəzələr. Problem harada baş verir? Biziñ görəndə ki, bu baş verir, başlayırıq birləşdirməyə və düşünürük ki, düz edirik. Bu, yalmız davranışlı düzəldir. Məsələn, müəllimlərin işə qəbulu bir mərkəzdən həyata keçirilir, bu, özünü doğruldur. Burada artıq dürüstlük var, ədalət var. İndi bunu yerlərə versək, nə baş verə bilər? Bu, ayri bir sualdır. Ona görə bizim cəmiyyətin davranışına və dəyərlərinə qayıdan məsələdir. Baxın, təhsildə səmimi danışırıqsa, 2 sual çox dəyişib. Biz təxminən 15 il bundan qabaq necə müəllim olmaqları, mən neyləməliyəm ki, müəllim olum kimi suallar eşidirdik. Bunun cavabı var - müəllimlərin işə qəbulu imtahanında iştirak etməlisən. Başqa yoxdur. Bu, vahid bir sistemdir. Bu, düzgün sistemdir. Hamiya ədaləti ya-naşma var. Başqa ölkələrdə bu belə deyil. Bizim ən çox sevdiyimiz Finlandiyada və Sinqapurdə da belə deyil. Müəllim seçimində əvvəlki qaydalarla qayida bilərikmi? Yəqin ki, yox, niyə yox? Çünkü bizim hələ də müəyyən mənada arxaylılıq və etibarlılıq məsələmiz var. Bir-birimizə qarşı, səhbət nazirliyin etibarından getmir. İnsanların bir-birinə etibarından gedir. Bu tip dəyərlər - etibar etmək, məsuliyyətli olmaq, öz işinə dürüst ya-naşmaq, yerlərdə müəyyən mənada əminlik yaratmağa qədər biz daha çox mərkəzələşdirilmiş sistemlərdən istifadə etmək məcburiyyətində qalacaqıq.

Təhsil naziri Emin Əmrullayev yeni tədris ili ərəfəsində “Real” televiziyasına müsahibə verib

- Biz təxminən 15 il bundan qabaq necə müəllim olmaq olar, mən neyləməliyəm ki, müəllim olum kimi suallar eşidirdik. Bunun cavabı var - müəllimlərin işə qəbulu imtahanında iştirak etməlisən. Başqa yol yoxdur. Bu, vahid bir sistemdir. Bu, düzgün sistemdir. Hamiya ədalətli yanaşma var.
- Olimpiadalar niyə uğurludur? Çünkü hər öz işini düzgün qurur, uşaqlar oxuyur, müəllimlər dərs keçir, valideynlər dəstəkləyir, koordinatorlar olimpiadaların, müsabiqələrin dürüstlüyüni təmin edir.
- Nazirliyin öz işini düz görmeyinə mən söz verirəm, qurumun rəhbəri olaraq. Amma ailelərdə ev mühitinin yaxşılaşdırılmasına biz dəstək göstərməyə hazırlıq və bu işi etməliyik. Lakin hər birimiz, valideynlər öz məsuliyyətini başa düşməlidir ki, insanın yetişməsində onun çox böyük payı var.
- Müəllimlərlə bağlı yaxşı xəber ondan ibarətdir ki son dövrlərdə müəllimlərin istər əməkhaqlarının artırılması, istər onların rəğbətləndirilməsi istiqamətində çox böyük addımlar atılır, çox böyük işlər görülür. Fürsətdən istifadə edib ölkə rəhbərliyinə təhsil işçiləri adından öz minnətdarlığını bildirirəm.
- Müəllimliyə gənclərin də gəlişi və yüksək bal toplayan, müəllim olmaq istəyən və s. bu işlər onu göstərir ki, müəllim nüfuzu 10 il bundan əvvəlki dövrlərlə müqayisə edildikdə fərqli bir səviyyədədir. Bu, nailiyətdir və buna sevinməliyik.

TURKİYEHİMMİYYİ İŞİDİN

Sizin bu gün şəklinizi çəkən və bər-
neçə il bundan sonrakı şəklinizlə mü-
qayisə etmək istərdim. Çünkü siz çox
ağır bir yükün altına girmisiniz. Lakin
üzünümüzdə bir əminlik var. Necə bilirsiniz,
bir neçə ildən sonra da bu əminlik
hissi qalacaq? Siz bir neçə ildən son-
ra da bu işin öhdəsindən gəldiyinizə
dair Azərbaycan Prezidentinə hesabat
verə biləcəksinizmi?

- Mən sualı belə qoymazdım. Ni-
ye qoymazdım? Çünkü təhsil sisteminin
bir adamdan asılı olmasına inanmırıam.
Ümumiyyətlə, istənilən bir işin
baş verməsi üçün her adam öz işini
yaxşı görməlidir - vaxtında və düzgün.
O zaman iş alıñır. Bumun nümunələri
var. Deyək ki, bizim olimpiadalar.
Son illərdə uşaqlar orada yaxşı medal-
lar qazanırlar və s. Olimpiadalar niyə
ügurludur? Çünkü hərə öz işini düzgün
qurur, uşaqlar oxuyur, müəllimlər dərs
keçir, valideynlər dəstəkləyir, koor-
dinatörələr olimpiadaların, müsabiqə-
lərin dürüstlüyüni təmin edir. Logisti-
ka ilə maşğıl olanlar onların biletlə-
rini vaxtında alır, onlar artıq bir gün
əvvəl yola düşürlər və s. Yəni, hərə öz
işini düz görəndə bizdə nəsə alınır.
Bu, birincisi. İkincisi təhsil, mən düz-
dü, Təhsil naziriymə, mənəcə Təhsil
nazirinin işi təhsili idarə etmək, tən-
zimləmə prosesini düzgün etməkdir.
Amma təhsil hamının işidir. Yəni,
məktəb kimə məxsusdur, çox vacib
sualdır. Kənddəki məktəb kimindir.
Mənim deyil, hər halda. O kənddə
olan adamlarındır, çünkü o kənddə
olanların uşaqları oxuyur. Bir cavab
da var. Azərbaycanda doğulmuş və-
təndaş bu ölkənindir. İkincisi, onun
valideynlərinindir. Üçüncüsü, müəlli-
minin şagirdidir. Təhsil Nazirliyi üçün
təhsilalndır və s. Yəni, hərə öz işini
düz görməlidir. Hərə öz işini düz gör-
mürsə, bu, qətiyyən məsuliyyəti ki-
minsə boynuna atmaq deyil, məsuliyy-

Mənəcə, bizim əsas mesajımız bu ol-
malıdır ki, evdə, məktəbdə hərə öz işi-
ni düz görsün. Nazirliyin öz işini düz
görməyinə mən söz verirəm, qurumun
rəhbəri olaraq. Amma ailələrdə ev
mühitinin yaxşılaşdırılmasına biz dəs-
tək göstərməyə hazırıq və bu işi et-
məliyik. Lakin hər birimiz, valideyn-
lər öz məsuliyyətini başa düşməlidir
ki, insanın yetişməsində onun çox bö-
yük payı var. Amma mən əmin deyil-
ləm bizim hansımızın daha çox payı
var - mənim, yoxsa uşağına ata və
anasinın? Biz 1 milyon 600 min mək-
təblidən danişırıq. Amma bu məsuliyyət
paylaşılır, paylaşmağa hazırlıram.
Amma mənim məsuliyyətimdirmi? -
bu, ayrı sualdır. Bu mənada hərə öz
işini düz başa düşəndə, gözləntilər
düzgün formallaşanda, yəni, gözlənti-
ləri biz düzgün formalşdırılmalıyıq.
Yəni, bu, bizim işimizdir. Yeri gələn-
də sizin də, mənim də işimdir, hamı-
mızın işidir. Uğurlu oluruqsə, hamımız
ığurlu oluruq. Uğursuz oluruqsə, ha-
mımız ugursuz oluruq. Dərsliklərdə
ola bilsin, bir-iki səhv olsun. Məsələ
bu deyil. Məsələ budur ki, 99 faiz hərf
səhvi olmayan məzmunu uşaq düz-
gün çatdırı bilirikmi, gəlin ondan da-
nişaq. Ötən il uşaqlar 700 bal toplaya-
bilməmişdilər. İntahanda dəyişiklik
olmuşdu. İntahamlar yeni idi və s. Cə-
miyyətin birinci sualı bu idi ki, uşaqlar
niyə 700 bal yiğmadı? Mənəcə, bu sual,
ümumiyyətlə, səhvdir. Bu il isə yiğdi,
nə baş verdi. Biz öz arzumuza, təhsil-
öz məqsədlərinə çatdimi? Mənə elə
gəlir ki, çatmadı. Təhsil ümumiyyətlə,
heç vaxt öz məqsədine çatmir. Çünkü
onun qabağında həmişə yeni məqsəd-
lər yaranır. Həmişə dəyişən dünyaya
uyğunlaşa bilmək kimi məqsədi var
onun. Bu mənada uğurlu olmaq çox
nisbidir, amma mükəmməl olmaq
yəqin ki, mümkün deyil. Ancaq daha
yaxşı olmaq olacaq. Mükəmməl!

həmişə çətindir. Həmişə nələrsə çat-mayacaq. Amma bundan daha yaxşı etmək olar. Bu işdə məsuliyyət ən vacib faktordur. Hesab edirəm ki, nöqsanlar olacaq. Amma hesab edirəm ki, daha yaxşı etmək mümkün olacaq. Burada iştirakçılıq və digər maraqlı tərəflərin yaxından bu işə meyil etməsi ən vacib faktordur.

ötün dövrə hansı dəstək veririk, bu
əmanədə 20 şagirdin qabağına çıxan
müəllimə cəmiyyət çox böyük dəstək
erməlidir. Necə ki, biz həmin dəstəyi
z həkimlərimizə verməliyik. Bu
övrədə həkimlərimizin, səhiyyə işçisi
rimizin böyük mənəvi dəstəyə ehtiyacı
var. Bizim borcumuzdur onlara
dəstək vermek. Bu mənada qınaqdan
dəstəyə keçid ən vacib məsələdir və
müəllimlərimizin daha yaxşı olması
çün həm onlara dəstək olmalı, həm
ə bir qədər əvvəl danışdığımız o mü-
əddəslilik - emosional müqəddəsliyə
doğru getməliyik.

“Hər bir müəllim daim hazırlıqlı olmalıdır”

- Bəs, müəllimlərin səviyyəsi, sertifikasiya barədə nə deyə bilərsiniz...

**“Qinaqdan dəstəyə
keçmək vacib məsələdir”**

- Başarıyyat ciddi rejimde fəaliyət göstərir. Pandemiya şəraitidir. Eyni zamanda müəllimlərimizin keyfiyyətinə də sizin münasibətinizi soruşmağı istəyirəm. Biz adı vəziyyətdə, normal şəraitdə yaşmış insanlar olaraq təbii ki, müəllimlərimizi də, həkimlərimizi da bu mühitin formalasdırduğu vahidlər kimi qəbul edirik. Bu baxımdan, müəllimlərimizin keyfiyyəti sizni razı salır mı?

- Bildiyiniz kimi, ümmüyyətə, müəllimlərlə bağlı yaxşı xəbər ondan ibarətdir ki, son dövrlərdə müəllimlərin istər əməkhaqlarının artırılması, is-ter onların rəğbətləndirilməsi istiqamətində çox böyük addımlar atılır, çox böyük işlər görülür. Fürsətdən istifadə edib ölkə rəhbərliyinə təhsil işçiləri adından öz minnətdarlığımı bildirirəm. Çünkü bu dəyişikliklər müəyyən mənada tarixi əhəmiyyət daşıyır. Yəni, bu gün Azərbaycan kəndində müəllim, bəlkə də ən yüksək əmək-haqqı alan insandır. "El bilir ki, sən müəllimsən.." ifadəsi də yarandı və s. Müəllimliyə gənclərin də gəlişi və yüksək bal toplayan, müəllim olmaq istəyən və s. bu işlər onu göstərir ki, müəllim nüfuzu 10 il bundan əvvəlki dövrlərlə müqayisə edildikdə fərqli bir səviyyədədir. Bu, nailiyyətdir və buna sevinməliyik. Bu keyfiyyət sualına cavab verir. Daha yaxşı edə bilərik. Amma eyni zamanda başa düşməliyik ki, bütün baş verənlərin səbəbkəri müəllim deyil, müəllim də bu ölkənin vətəndaşdır, onun da öz ailəsi var, qayğıları, həyatı var və s. Daim müəllimlərə dəstək olmaq lazımdır, mənçə. Müəllimi qınamadan dəstəyə keçid çox vacibdir. Biz hardasa problem gö-rəndə birinci reaksiyamız qınamaqdır. Şikayəti qaldırmaq və qınamaq ki, mən gördüm ki, problem var, niyə bunu həll etmirsiniz. Fərqi yoxdur, hansı səviyyədən danışırıqsa. Amma dəstək çox vacibdir. Problem varsa, onu necə həll edək? Yəni, məsələn, pandemiya problemi var. Biz bunu da-na bilmərik. Bunun konkret günahka-rını tapmaq çox çətindir. Göstərək ki, filanəkəs edib. Kimdir günahkar - ya-naşma bu olmamalıdır. Yanaşma bu olmalıdır ki, biz nə edək? Həll yolu nədir? Gəlin bu istiqamətdə öz beynimizi və səylərimizi birləşdirək. Məsə-lən, biz danışırıq, yeni norma nədir, bir sinifdə 30, 20 uşaq olmalıdır, yoxsa 15 uşaq? Sualın 2 cavabı var. Biri çox texniki cavabdır. Bunu səhiyyədən olan həmkarlarımızla bir yerdə cavab-landırmağa çalışırıq ki, yoxlama 15 uşaq olanda necə təsir edir, 10 uşaq olanda necə təsir edir. Oradan gələn cavaba uyğun olaraq biz bunu tənzim-ləyə bilərik. Bu məsələnin texniki tə-refidir. Bəli, növbəti tədris ilində uşaqlar siniflərə daha az sıxlıqda gəl-malıdır. Bunu başa düşürük ki, avval-

- Təşəkkür edirəm Emin müəllim.
Zərbəyancı tamaşaçılarını yeni dörs ilin
münasibatılı təbrik edirəm. Bütün ta-
maşaçılardan kimi özümü də çox uğurlu
dir Təhsil naziri təyinatı münasibatılı
təbrik etmək istəvirdim.